

TÁJÉKOZTATÓ MUNKA (BIBLIOGRÁFIA, DOKUMENTÁCIÓ)

AZ UNESCO NEMZETKÖZI BIBLIOGRÁFIAI, DOKUMENTÁCIÓS ÉS TERMINOLÓGIAI TANÁCSADÓ BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ ÜLÉSE (Párizs, 1961. szeptember 21-29)

A Könyvtári Figyelőben tavaly (1961. 7.sz.) beszámoltunk az Unesco 1961-62. évi könyvtári és dokumentációs programjáról. A beszámolóban ismertettük a Nemzetközi Bibliográfiai, Dokumentációs és Terminológiai Tanácsadó Bizottság megalakulásának körülményeit. (440-441.p.)

A bizottság 1961. szeptember 21 és 29 között tartotta első ülését Párizsban. Az ülésre kiadott irományok, melyek jegyzékét a 28-29. oldalakon közöljük, - a Könyvtartományi Szakkönyvtárban az érdeklődők rendelkezésére állanak.

Az alábbiakban az ülésről kiadott - jegyzékünkben a 18. sorszám alatt leírt - zárójelentést ismertetjük részben teljes, részben pedig kivonatos fordításban.

A zárójelentés 1-4 pontjai a megnyitó ülésről, az ügyrendekről és a bizottságok megválasztásáról számolnak be.

5. JAVASLATOK TÖBB NYELVŰ SZÓTÁRAK SZERKESZTÉSÉRE

A titkárság jelentette a Bizottságnak, hogy érdeklődés mutatkozik több nyelvű szótárak iránt, mivel ezek a gazdasági fejlődés terén most elindult országokban a művelődés munkájának alapjául szolgáló eszköznek tekinthetők.

A több nyelvű szótárakra vonatkozó javaslatokkal foglalkozó albizottság a kérdésről három ülésen foglalkozott. Az albizottságnak a Bizottság elé terjesztett írásos jelentése röviden a következőket tartalmazza.

- a/ szükség van több nyelvű szótárakra;
- b/ a több nyelvű szótárak szóanyagának javítására kell törekedni;
- c/ erőpocsékolás elkerülése végett koordinálni kell az ezen a területen folyó munkákat;
- d/ arra kell törekedni, hogy az ilyen szótárak a lehető legszélesebb körökben legyenek hozzáférhetők és terjeszthetők.

Az idevágó munkának kétféle jellegűnek kell lennie; a kétféle munkának nagyjából a következő arányban kell megoszlania:

- szótárak szerkesztése 75 %
- bibliográfiai tevékenység 25 %.

Az albizottság jelentéséhez csatolt függelék a fenti javaslatok közül többet részleteiben ismertet, példákat sorol fel a meglevő több nyelvű szótárakból s tanácsokat ad ilyen szótárak szerkesztéséhez. Nyomatékosan rámutat ezenkívül az ilyen jellegű munka koordinálásának szükségére, ami egyébként - mint külön programpont - a teljes bizottság munkatervében is szerepel. (L. 6.g. pontot).

6. A BIBLIOGRÁFIAI, DOKUMENTÁCIÓS ÉS TERMINOLÓGIAI MUNKA NEMZETKÖZI KOORDINÁLÁSA

a) Elsődleges kiadványok [7] *

A Basis of a code of good practice for scientific publications (A tudományos művek közzétételének helyes gyakorlatára vonatkozó szabályzat alapelvei) c. dokumentumot, amelyet az ICSU-FID-ISO-UNESCO** közös bizottság szerkesztett, az Unesco Alkalmazott-és Természettudományi Főosztálya jóváhagyás végett a Bizottság elé terjesztette. A szabályzatban az a javaslat foglaltatik, hogy minden cikkhez a szerző által készített összefoglalás csatlakozzék s utalás történjék a szöveg természetére (eredeti, ideiglenes, illetve szemle) vonatkozóan. A szabályzat ezenfelül tudományos művek írására vonatkozó irányelveket s javaslatokat tartalmaz a szerkesztők számára.

A Bizottság véleménye szerint ez a szabályzat, mivel a természettudományok és a műszaki tudományok szem előtt tartásával készült, a társadalomtudományok és a humán tudományok területén mindaddig nem alkalmazható, amíg csak ezen szakterületek nemzetközi, nem-kormányzati, szervezetei felül nem vizsgálták.

A szabályzattal kapcsolatban a következő kérdések merültek még fel:

- 1 kötelezővé tehető-e a szabályok elfogadása?
- 2 miként lehet a kiadókat (de ugyanúgy a szerzőket és szerkesztőket is) érdekeltté tenni a szabályzat alkalmazásában?
- 3 nincs-e lehetőség a tudományos tárgyú és kutatási eredményekről beszámoló jelentések (report) ide vonására is?
- 4 nem lehetne-e a szabályzatban a figyelmet más rokon kérdésre is ráirányítani, mint amilyen pl. a tudományos folyóiratok formátuma, a publicitás, a pagináció?
- 5 nem lehetne-e a transliterációra vonatkozó utasításokat is felvenni?

A Bizottság a szabályzatot jóváhagyta azzal, hogy kibocsátásakor kifejezésre kell juttatni: csak a természettudományokra és műszaki tudományokra vonatkozik. Utolni kell ezenfelül a megfelelő ISO-ajánlásokra. Az utóbbiakat függelék alakjában a szabályzathoz kell csatolni.

b) Nemzetközi referáló szolgáltatások a természettudományok területén [8]

(Az Unesco titkársága által 1962. júliusában a Gazdasági és Szociális Tanács 39. ülészsaka elé terjesztendő jelentés. (Res. E/804A (xxx))

A dokumentumot a bizottság felülvizsgálta s nem emelt ellene kifogást. A bizottság a jelentéstervezetet 1962. februárjában veszi majd kézhez.

c) Katalogizálási alapelvek [9]

Az IFLA előzetes tájékoztató jelentést terjesztett a Bizottság elé a katalogizálás

* A szögletes zárójelbe tett szám a 28-29. oldalakon közölt jegyzék tételszámára utal.
ICSU International Council of Scientific Unions.-ISO International Organisation for Standardisation.

alapelveinek egyeztetéseire életrehívott munkacsoportjának tevékenységéről. A Párizsban októberben tartandó konferencián* legalább 56 nemzeti és nemzetközi szerv delegátusa, valamint 50 személy megfigyelőként vesz részt. A jelentés szerint a konferencián nem szándékoznak minden könyvtárnak egyaránt megfelelő s részletekbe menő katalogizálási szabályzatot szerkeszteni.

d) Nemzetközileg elfogadható osztályozási rendszer [10]

A Bizottság tagjai számára szétosztott dokumentum az ETO bírálatával foglalkozó újabb cikkek és viták szemléjét tartalmazta. Azt a véleményt képviseli, hogy - bár az ETO alkalmazását és tökéletesítését jelenlegi felhasználási körében folytatni kell, - ugyanakkor azonban új osztályozási rendszer kidolgozására is szükség van. Az egyik albizottság megtárgyalta ezeket a javaslatokat s az alábbi jelentést terjesztette a tényszerű Bizottság elé, amit a Bizottság azután elfogadott. **

- 1/ Szükség van az ETO sürgős revíziójára.
- 2/ A Bizottság - új osztályozási rendszer kérdésének gondos tanulmányozása után - azt javasolja, kapjon a FID megfelelő pénzügyi támogatást reá, hogy olyan osztályozási célokat szolgáló terminus-jegyzéket állítson össze (a természettudományok és a műszaki tudományok kivételével, mert ezekkel kapcsolatban bizonyos vonatkozásban ez a munka már megtörtént), mint amilyenek pl. az "emberi kapcsolatok területének kartotékjában" ("human relations area file") már használatban vannak. Bevezetőül szolgálna ez a jegyzék az alábbi célokat szolgáló osztályozási rendszer tanulmányozásához:
 - a/ polcokon, kartotékokban és bibliográfiákban való lineáris elrendezés,
 - b/ kézi peremlyukkárták, illetve "peek-a-boo"-rendszer*** alkalmazása, és
 - c/ teljes gépesítés.

* A konferenciáról beszámolót az 1-20. oldalakon közlünk.

** A jelentés a következő bibliográfiát tartalmazza:

1. A. SUNDELIN: The present system of revision of the UDC, some critical remarks. = International Congress of Libraries and Documentation Centres, Brussels, 11-18 September 1955. 2. vol. B 113-118.p. The Hague 1955.
2. O. FRANK: Über die zukünftige Entwicklung der Internationalen Dezimalklassifikation. = R. Doc. 27.ann. 1960. 4.no. 141-144.p.
3. E. WÄHLIN: Allmänna principer för litteraturklassificering med speciell hänsyn till den aktuella internationella debatten. = Biblioteksbladet 46 årg. 1961. 2.no. 90-96.p.
4. F. DONKER DUYVIS: General and special classifications. = International Congress of Libraries and Documentation Centres, Brussels, 11-18 September 1955. 1. vol. 204-207. p.
5. B.R.F. KYLE: The UDC: A study of the present position and of its future developments, with particular attention to those schedules which deal with the humanities, arts and sciences. = Unesco B. Libr. 15.vol. 1961. 2. no. 53-69.p.
6. B.C. VICKERY: The universal decimal classification and technical information indexing. = Unesco B. Libr. 15.vol. 1961. 3.no. 126-138, 147. p.
7. G.A. LLOYD: A "new deal" in universal classification? 1 R.Doc. 27.ann. 1960. 4.no. 149-153.p.
8. A. KING: The universal decimal classification. = R.Doc. 28.ann. 1961. 1.no. 1-2.p.
9. K. FILL: Kritische Gedanken zur Revision der Dezimalklassifikation. = R.Doc. 28.ann. 1961.
10. O. FRANK: Die Dezimalklassifikation, Anwendung und Weiterentwicklung. Stuttgart, 1960. (Handbuch der Klassifikation H. 12).
11. G.A. LLOYD: Comparison of Dewey DC and UDC at a minimum three-figure level. = R. Doc. 27.ann. 1960. 2.no. 45-80.p.
12. C. CLEVERDON: The Aslib Cranfield research project on the comparative efficiency of indexing system. = Aslib Proc. 12.vol. 1960. 12.no. 421-431.p.
13. J.A. SCHÜLLER: Experience with Indexing and retrieving by UDC and Uniterms. = Aslib Proc. 12.vol. 1960. 11.no. 372-369.p.
14. E. de GROLIER: Etudes sur les catégories générales applicables aux classifications et codifications documentaires. Milan, 1960, 190 p.

*** Részletes leírását L: Punched cards. The applications to science and industry. 2.ed. New York (1958) 148-151.p.

- 3/ Az eljárásnak a következőkből kell állnia:
- a/ a nyersanyagoknak (10 000 terminus) az ETO angol, francia és orosz rövidített kiadásából, valamint értelmező szótárakhoz és tárgyszó-jegyzékekhez hasonló egyéb anyagból való összegyűjtése,
 - b/ azután a következő munkaszakaszként ennek az anyagnak korlátozott számú fogalmi csoportokba való kialakítása oly módon, hogy egy-egy csoport ne álljon kétezernél több terminusból, a terminusok teljes összege pedig ne haladja meg a tízezret. Ennek a munkának egymástól függetlenül kell az angol, a francia, az orosz nyelv területén végbemennie, mivel így esetleg a gondolkodásmód okozta különbségek a fogalmi csoportosítás terén mutatkozó különbségeket is felszínre hozhatják,
 - c/ az egyes nyelvi munkacsoportok - az osztályozási rendszernek a 2/ alatt említett három összefüggésben való vizsgálata végett - három személyből álljanak.
- 4/ Becslés szerint a szójegyzék munkája nyelvenként 2000 dollárra tehető, újabb 2000 dollárra rug a három nyelv anyagának egyeztetése. Így módon összesen 8000 dollár szükséges a terv végrehajtásához.

Javaslat hangzott el, hogy

- a/ amennyiben lehetséges, negyedik nyelv is - talán német - csatlakozzék az első háromhoz, és
- b/ amennyiben az Unesco-nak nem állna módjában a program teljes mérvű finanszírozása, egyéb, esetleg nemzeti segélyforrások rendelkezésre bocsátásáról történjék gondoskodás.

Olyan Unesco-terv legyen ez, amelyet közbeeső szervként a FID hajt végre.

e) Fordítási problémák: gépi fordítás [11]

Az Unesco programja - ösztöndíjak nyújtásával, szünpozionok rendezésével - haszonnal kecsegtet ezen a téren. Kivánatos az egyéb szervezetekkel való együttműködés folytatása is. Megállapítást nyert, hogy a gépi fordítás kérdése nem választható el a gépi adatkeresés kérdéseitől s a FID Committee on Storage and Retrieval (Tárolási és Vissza-keresési) elnevezésű bizottság tevékenysége ezen két területen folyó munka (lásd 6g) koordinálására kíván irányulni. Elhangzott az a javaslat, hogy a titkárság állandó érintkezésben álljon ezzel a FID-bizottsággal. Ráműtettek arra is, hogy a nyelvészeknek nagyobb érdeklődést kell ez iránt a kérdés iránt tanusítaniok.

f) Tudományos könyvtárak könyvtárosainak és dokumentálóinak képzése és státusa [12/1,2 és 12/a, b]

Ennek a kérdésnek a tanulmányozására az Unesco 1960. decemberében kettős szerződést kötött az IFLA-val és a FID-del. Ez ideig e tárgyban két különálló közbeeső jelentés érkezett. A felmerülő problémákat albizottság tárgyalta.

Bár az albizottság a két jelentést tanulmányozta, az a felfogás alakult ki velük kapcsolatban, hogy külön-külön nem lehet azokat haszonnal kiértékelni. Éppen ezért az albizottság nyomatékosan javasolta, hogy a FID és az IFLA, valamint a két jelentés szerzői 1961. november 1-ig közös jelentést nyújtsanak be. Foglaljon ez a jelentés magába minden összegyűjtött adatot, hogy a kérdés későbbi tanulmányozása számára rendelkezésre álljon.

A Bizottság javasolta, hogy a tudományos könyvtárosok, a dokumentálók és bibliográfusok képzésének tanulmányozására állítsanak fel munkacsoportot. Ez a munkacsoport megalakulása után végezze el egyrészt az 1960. évi szerződés értelmében végrehajtott munka, másrészt egyéb rendelkezésre álló tanulmányok és jelentések gondos kiértékelését abból a célból, hogy javaslatokat tehessen az IFLA-val és a FID-del kötendő esetleges második szerződés kiterjedésére vonatkozóan.

* A jelentés a 12/a sz. alatt felvett dokumentum, melynek kelte 1961. október 16.

Az ilyen vonatkozású tanulmány folytatására tartalékoit 1000 dollár egy részének felhasználásával a könyvtárosképzésre és ilyen jellegű programokra vonatkozóan 1950. óta közzétett tanulmányok és jelentések válogatott, annotált bibliográfiáját kell összeállítani.

A Bizottság a könyvtárosképzés kérdését érintő státus-problémákkal is foglalkozott. Bár a kettő között szoros összefüggés van, mégis - mivel sok egyéb tényező is befolyásolja a státust - ennek a kérdésnek későbbi időpontban való tárgyalása ajánlatos. Elhangzott olyan javaslat, hogy a Bizottságnak azon tagjai, akiknek módjuk nyílik rá, vegyék rá nemzeti bizottságukat: terjesszen a közgyűlés tizenkettedik ülészaka elé a könyvtárosok, dokumentálók és bibliográfusok státusának megjavítására irányuló határozattervezetet.

Megállapítást nyert, hogy a tudományos és szakkönyvtáros, - valamint bibliográfus és dokumentáló képzés előfeltétele a szaktárgyra való komoly felkészülés.

A vita során nyilvánvalóvá vált, hogy a fent említett szerződés és az albizottság jelentése az Unesco képzés iránt tanusított érdeklődésének csak egyik szakaszára terjed ki. Másik igen tontos mozzanata ennek a könyvtárosképzés tanfolyamok és könyvtáros iskolák útján való előmozdítása mindazokban az országokban, ahol ilyenfajta könyvtárosképzéssel még nem találkozunk. Bár ez a kérdés nem szerepelt a Bizottság tárgysorozatában, mégis a tagok részéről az a komoly meggyőződés nyert kifejezést, hogy ez egyike azoknak a legfontosabb területeknek, ahol az Unesco folyamatos és szélesebb körű tevékenységére van szükség.

g) A terminológia területén való tevékenység megjavítása

Az International Federation of Translators (IFT - Fordítók Nemzetközi Szövetsége) javaslatot terjesztett a Bizottság elé. Ebben szorosabb együttműködés szükségességére hívja fel a figyelmet a terminológia terén abból a célból, hogy a már megindult fordítási tevékenység köre kiszélesedhessék és a koordinálás, a kutatás és a szabványosítás terén végbemenő folyamatos munka területe is növekedhessék.

Kivánatosnak látszik, hogy ezt a javaslatot is a tudományos dokumentáció nemzetközi szinten való egyeztetése általános tervének keretén belül vizsgálják meg, amit az Unesco 1963-1964. évi programjában kíván kidolgozni.

7. A NEMZETI BIBLIOGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK MEGJAVÍTÁSA. [13]

A titkárság röviden beszámolt a Bizottságnak arról, milyen tevékenységet fejtett ki az Unesco ezen a területen a bibliográfiai szolgáltatások megjavításáról tartott 1950. évi konferencia óta. A jövőre vonatkozó tervek a bibliográfiák beszerzésére, a tulajdonképeni bibliográfiai szolgáltatások, technikai, szakmai jellegű munkálataira és a koordinációra vonatkozó széles körű programokat foglalnak magukban. A program általános megvitatása arra utalt, hogy a Bizottság tagjainak véleménye szerint ezen a területen - ahol az Unesco a könyvtárakat igen nagy mértékben segítheti, - sok még a tennivaló. A Bizottság véleménye szerint az Unesco-nak magához kell ragadnia a kezdeményezést az olyan országokban a nemzeti bibliográfiai szolgáltatások kialakítására irányuló segítség felajánlásával, ahol még ilyenekkel nem találkozunk. Rámutatott a Bizottság az olyan szemináriumok fontosságára, amelyet 1960-ban Mexikóban tartottak és amilyenek tartását 1962-ben Kairóban, 1964-ben pedig Japánban tervezik. De olyan országokat is támogathat az Unesco, ahol már van nemzeti bibliográfia, ha folyamatosan segíti a könyvtárosokat a jelenlegi bibliográfiai szolgáltatások megjavítására irányuló törekvésükben. A segítségnyújtás ilyen eseteiben igen fontos a nemzetközi színvonal szem előtt tartása, s mindig utalni kell az 1950. évi konferencia ajánlásaira.

A Bizottság melegen támogatja a titkárság által készített munkatervet (Unesco/LBA/Conf.25/6, 6-10.p.).

* E. Egger 12/a. sz. alatt említett jelentésének 13-17. oldalain, Majewski 12 b. sz. alatt leírt tanulmányának pedig 15-16. oldalain van a kiadással kapcsolatos bibliográfia.

A Bizottság ezenfelül a következőket javasolja:

- a/ Teljes erővel támogatni kell az országokat a köteleespéldány beszolgáltatás megvalósításában. Ennek kell ui. alapul szolgálnia a nemzeti bibliográfiák összeállításához. Ebből a célból köteleespéldány beszolgáltatási mintatörvényt kell alkotni, amelynek a tájékoztatás új eszközeire, mind a filmekre, mind pedig a kiadványokra ki kell terjednie.
- b/ A nemzeti bibliográfiái központoknak és nemzeti könyvtáraknak gondoskodniuk kell róla, hogy az illető ország történelmére és fejlődésére vonatkozó minden alapvető elsődleges anyag jegyzékbe foglaltassék és valamilyen alakban rendelkezésre álljon. Gyűjtemények és könyvtárusi forgalomban már nem kapható munkák reprodukcióját, illetve mikropublikációját is tervbe kell venni, hogy azokat az egyre nagyobb számú tudományos könyvtárak felhasználhassák.
- c/ Az Unesco-nak továbbra is készségét kell nyilvánítania, hogy segítséget nyújt az olyan államokban a kormányoknak bibliográfiai központok felállítására, ahol ilyenek még nincsenek és gondoskodik ösztöndíjakról könyvtárosok számára, akik a már meglévő bibliográfiai szolgáltatások megjavítására törekcszenek.
- d/ Elő kell segíteni a bibliográfiák - ideértve a rejtett bibliográfiákat is - nemzeti bibliográfiáinak szerkesztését. Nem szabad lelcicsinyelni a válogató jellegű (ajánló) nemzeti bibliográfiák jelentőségét sem.
- e/ Nem kell azonban nemzeti bibliográfiák szerkesztésére irányuló minden erőlkifejtésnek szükségképpen valamilyen központi szervből kiindulnia. Vannak olyan tevékenységek e területen, amelyek kisebb szervek által jobban végezhetőek el.
- f/ Tanulmányozni kell a könyvtárak, valamint hasonló intézmények együttműködésen alapuló állománygyarapítási problémáit. Megfontolandó, nem lenne-e kívánatos közzétenni az ilyen együttműködésen alapuló beszerzések jegyzékét.
- g/ Elő kellene mozdítani mikrofilm-negatívok, illetve fotokópiák megőrzését, hogy az ilyen jellegű kéréseket könnyebben lehessen teljesíteni.
- h/ Minden országot arra kellene ösztönözni, hogy hírlapoknak és periodikumoknak mikroformátumon, fotokópián stb. való megőrzésére programot dolgozzon ki és valósítson meg.
- i/ Össze kellene állítani és közzé kellene tenni a humán és társadalomtudományok terén az egy nyelvű szótárak bibliográfiáját. Ez a mű a megfelelője lenne az Unesco által 1955-ben és 1959-ben közzétett Bibliography of monolingual scientific and technical glossaries (Egy nyelvű természettudományi és műszaki szótárak bibliográfiája) c. kiadványának.

8. A "BIBLIOGRAPHY, DOCUMENTATION, TERMINOLOGY" c. bulletin [14] *

A Bizottság véleménye szerint a Bulletin igen hasznos munkát végez az illető területeken a tájékoztatás gyors terjesztésével; ilyen vonatkozásban a gyorsaságra kell esnie a főhangsulynak. Javaslato hangzottak el a Bizottság tagjai részéről, nem lehetne az egyes számokban - a legközelebbi számban való közlés végett - hírek beküldésére szolgáló válaszlapokat mellékelni s nem lehetne-e a jelenleginél még több országból válogatott híreket közölni.

9. JAVASLATOK AZ 1961-1962. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS KERETÉBEN
PÉNZÖSSZEGEK BIBLIOGRÁFIA, DOKUMENTÁCIÓ ÉS TERMINOLÓGIA
KÖRÉBE VÁGÓ SZERZŐDÉSEK CÉLJAIRA VALÓ FELHASZNÁLÁSÁRA [17]

(Ezeknek a szerződéseknek nem az a céljuk, hogy a felsorolt tevékenységek teljes költségét fedezzék, hanem hogy egyes esetekben ösztönzést, indítást adjanak a segélyben részesülő szervezeteknek a szükséges pénzüsszeg hiányzó részének nyújtása által, más esetekben viszont az olyan terv egy szakaszának elvégzését tegyék lehetővé, amelyeknek teljes egészében való megvalósítása esetleg éveket vesz igénybe.)

* A Bulletin 1961. elején indult (1961-ben 5 száma jelent meg).

Az alábbi területekre vonatkozóan tett a bizottság javaslatot szerződések kötésére

- a/ Tudományos könyvtárosok és dokumentálók képzése
(L. 6.f.) 1900 dollár
- b/ Levéltári munkára vonatkozó kézikönyvek. 1100 dollár
- c/ Afrikai könyvtárak, dokumentációs központok, bibliográfiai intézetek stb. jegyzéke 600 dollár
- A jegyzéket - 1963-1964-ben való közzététel végett - az 1962. év folyamán állítják össze; jóváhagyása a közgyűlés tizenkettedik ülés-
szakán történik meg.
- d/ Katalógizálási alapelvek 1000 dollár
- Az összeg az IFLA-val kötendő másik szerződés anyagi fedezetéül szolgál, tehát ezen probléma - az 1961-ben Párizsban, a Katalógizálási Alapelvek Nemzetközi Konferenciája utáni - folytatólagos tanulmányozásának céljára.
- e/ Osztályozásra vonatkozó tanulmányok 2000 dollár
- Nemzetközi viszonylatban elfogadható osztályozási rendszer kialakítása egész sor nehéz és bonyolult probléma felvetődésére vezet. Ezek megoldása minden valószínűség szerint csak hozzáértő szakemberek alapos és részletekbe menő vizsgálódása után válik lehetségessé. Olyan távlati terv ez, amelynek költsége a szakemberek becslése szerint 500 000 dollár körül fog mozogni, amire a fedezet az Unesco-n kívül álló különféle forrásokból várható. A javasolt szerződés fedezetére szolgáló összeg révén lehetővé válik a FID számára, hogy két előkészítő értekezletet tartson. Ezek eredményét - mind ennek a problémának felülvizsgálása, mind pedig az ETO leendő revíziója céljából (lásd 6d-t is) - az Unesco Bulletin for Libraries-ben fogják közzétenni.
- f/ Dokumentációs terminológiai szótár 2300 dollár
- Szerződést fognak a FID-dal kötni, amelynek értelmében a FID - a Vocabularium bibliotecarii függelékeként - négy vagy öt nyelven ideiglenes szövegű szójegyzéket fog összeállítani és közzétenni.
- g/ A természettudományok és technika terén kívül eső több nyelvű szótárak bibliográfiája 500 dollár
- A szerződés folytán lehetővé válik az összeállítás már megkezdett munkájának folytatása és kiegészítése.
- h/ Dokumentumok másolása és visszakeresése 3000 dollár
- Ez a szerződés lehetővé teszi a FID számára, hogy a dokumentumok másolására és visszakeresésére vonatkozó olyan teljesen új gyakorlati és jól illusztrált kézikönyveket szerkesszen és tegyen közzé, amely az adattárolás és visszakeresés gépi eszközeivel is foglalkozik.
- i/ Mikrofilmezett dokumentumok jegyzéke 1000 dollár
- Ez a szerződés lehetővé teszi az Unesco által Latin-Amerikában mikrofilmezett dokumentumok jegyzékének összeállítását és közzétételét.
- j/ Szerzői jog 500 dollár
- Ez az összeg olyan műveknek, könyvtárak, levéltárak, dokumentációs központok és tudományos intézetek által való, vagy számára történő fénymásolására vonatkozó tanulmány fedezetéül szolgál, amelyek a szerzői jog védelme alatt állnak.
- k/ Latin-Amerikára vonatkozó segédkönyvek jegyzéke 1000 dollár

Kulturális tevékenység

A Bizottság azon reményét juttatta kifejezésre, hogy a jövőben nagyobb összegek állnak majd rendelkezésre s ezért a filozófia és a humán tudományok körébe vágó bibliográfia pénzügyi alapja éppen olyan mértékben biztosítva lesz, mint a társadalomtudományoké.

Könyvtári tevékenység

Ami a könyvtárakat illeti, a következő javaslatok hangzottak el:

- a/ össze kell állítani a világ legnagyobb könyvtárainak leíró jegyzékét,
- b/ nemzetközi szünpozionokat kell tartani a könyvtári épületekre és berendezésekre, valamint a könyvtárosok, bibliográfusok és dokumentálók képzésére vonatkozóan,
- c/ a bibliográfiai és dokumentációs szolgáltatók megjavítására szolgáló költségvetés összegét - tekintettel a javasolt számos fontos tervre (lásd feljebb és a 7. pontot) - 24 000 dollárról 60 000 dollárra kell emelni.

A Bizottság - a fenti javaslatok mellett - az Unesco valamennyi osztályának bibliográfiára, dokumentációra és terminológiára vonatkozó programját jóváhagyta.

11. MUNKACSOPORTOK LÉTESÍTÉSE A BIZOTTSÁG KERETÉBEN

Jóváhagyta a Bizottság dokumentációs munkacsoport létesítését a természettudományok területén. Ezenfelül azt a kérést intézte a Bizottság a főtitkárhoz, mérlegelje, nem lenne-e kívánatos a Bizottság felkérése további munkacsoportok, így például terminológiai, valamint tudományos könyvtárosok és dokumentálók kiképzésének kérdéseivel foglalkozó munkacsoportok felállítására. (L. 6.f. pontot).

A Bizottság kifejezte azt a kívánságát, hogy a munkát az egyes ülészakok közötti időben is folytatni kell. A Bizottság a maga részéről kész - ha annak szüksége mutatkozik - levelezés útján együttműködni a titkársággal. (BZ)

A DOKUMENTÁCIÓRA KÉSZÜLT DOKUMENTUMOK JEGYZÉKE

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation. - Organisation des Nations Unies pour l'Education, la Science et la Culture. International Advisory Committee on Bibliography, Documentation and Terminology. - Comité Consultatif International de Bibliographie, de Documentation et de Terminologie.	[5] Observers at the Committee's meeting. 1 lev. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 3a)
First Session
Première Session
Paris, 1961. szept. 25-29.	[6] Provisional list of participants. 2 p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 4)
[1] General information. 2 p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 1)	[7] Primary publications. 5 p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 5a)
[2] Provisional Agenda. 1 lev. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 2)	[8] International abstracting services in the natural sciences. 4 p. (UNESCO/ LBA/ Conf. 25/ 5b)
[3] Document prepared for the Committee. 2. p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 2a)	[9] Cataloguing principles. 5 p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 5c)
[4] Draft rules of procedure. 2 p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 3)	[10] Recent criticism of the Universal Decimal Classification System. 10 p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25d)
	[11] Translations problems. 4 p. (UNESCO/ LBA/ Conf.25/ 5e)
	[12] Status and training of research librarians and documentalists. 1 lev.; Annex A. 4 p.

- [12]a EGGER, Eugen: Etude sur la formation professionnelle et le statut des bibliothécaires de bibliothèques de recherches et des documentalistes. Berne, 1961. 19 p. Bibliogr. 13-16. p.
- [12]b MAJEWSKI, Zygmunt: Study on the training and status of documentalists. Warsaw, 1961. 30 p. Bibliogr. 15-17. p.
- [13] Improvement of national bibliographical services. 17 p. (UNESCO/LBA/Conf.25/6)
- [14] The bulletin: Bibliography, Documentation and Terminology. 4 p. (UNESCO/LBA/Conf. 25/7)
- [15] Proposals for contracts 4 p. (UNESCO/LBA/Conf.25/8)
- [16] Photographic reproduction of works protected by copyright by or on behalf of libraries, documentation centres and scientific institutions. 1 p. (UNESCO/LBA/Conf.25/8a)
- [16]a Photocopying of copyrighted material by or for libraries, documentation centres and scientific institutions. 3 p.
- [17] Suggestions for the proposed programme of Unesco for 1963-1964 in bibliography, documentation and terminology... (UNESCO/LBA/Conf.25/9)
- [18] Final report. 10 p. (UNESCO/CUA/111) - Magyarul 4-10. p.: KF 1962. 1. sz. (A zárójelentés nem hivatalos szövege megjelent: Bibliography, Documentation, Terminology. 1. vol. 1961. 5. no.)

1961. április 24-május 10-ig hivatalos kiüldetésben a Szovjetunióban járt René Maheu, az Unesco helyettes főigazgatója. Megbeszélést folytatott a Szovjetunió Unesco-bizottságával, több szovjet államférfival és a szovjet kulturális élet vezető személyiségeivel azokról a konkrét problémákról, amelyek a Szovjetunióknak az Unesco-program végrehajtásában való részvételére vonatkoznak. (Chronique de l'Unesco. 7.vol. 1961. 6.no. 241.p.)

A sajtó, a mozi, a rádió és a televízió szakembereinek konferenciáját hívta az UNESCO egybe 1962. január 24 - február 6-ra Casablancába. A megbeszélés tárgya: Afrika tájékoztatási eszközeinek fejlesztése.

Ez az összejövetel szerves tagja annak a konferencia-sorozatnak, amelynek keretében 1960-ban Bangkokban Dél-Ázsia, 1961-ben pedig Santiagóban Latin-Amerika ilyen vonatkozású kérdéseit vitatták meg. (Chronique de l'Unesco. 7. vol. 1961. 8/9. no. 330.p.)

Az UNESCO főigazgatója eljuttatta a tagállamokhoz azokat a javaslatokat, amelyek a tájékoztatás szabad forgalmát kívánják elősegíteni. E javaslatok a kereskedelmi természetű akadályok (vám stb.) eltörlésére, a kiadványok szabad forgalmára, a telex és a posta nagyobb mérvű felhasználására, a tájékoztatási eszközök fejlesztésére és a tudományos és kulturális jellegű utazások megkönnyítésére vonatkoznak. (Chronique de l'Unesco. 7. vol. 1961. 5. no. 194-198. p.)

Az ENSZ 1961 november 16-án megnyitott új könyvtárát "Dag Hammarskjöld Könyvtárnak" nevezték el. (Libr. J. 86. vol. 1961. 19. no. 3758. p.)

A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

az alábbi tájékoztató folyóiratokat adja ki:

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ. Megjelenik évente 10 száma. Közli a külföldi és hazai könyvtári szakirodalom ismertetését. Előfizetési ára évi 40.- Ft.

KÖNYVBARÁT MOZGALMI HIRADÓ. Megjelenik kéthetenként. Közli az ország-szerte kibontakozó mozgalom tapasztalatait, híreit. Díjtalan.

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ A LEGFRISSEBB FOLYÓIRATOKBÓL. Hetenként rövid referátumokban számol be a Könyvtártudományi Szakkönyvtárba beérkezett folyóiratok cikkeiről. Díjtalan.

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR HIRLAPOK CIKKEIRŐL. Megjelenik havonta. Közli a könyvtári vonatkozású hirtalpcikkek bibliográfiáját és a jelentősebb cikkek ismertetését vagy teljes szövegét. Díjtalan.

A kiadványokat az érdeklődők megrendelhetik a KMK kiadvány-részlegénél. (Budapest, VIII. Múzeum u. 3.)